

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

Karar Sayısı: 6237

17 Ağustos 2021 tarihinde Ankara’da imzalanan ekli “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimi Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırası”nın onaylanmasına, 244 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2 nci ve 3 üncü maddeleri gereğince karar verilmiştir.

19 Ekim 2022

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE LİBYA DEVLETİ MİLLİ BİRLİK
HÜKÜMETİ ARASINDA SAĞLIK VE TIP BİLİMİ ALANINDA
İŞBİRLİĞİ MUTABAKAT MUHTIRASI**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti iki ülke Yönetimi arasında mevcut nitelikli ikili bağların dayattığı dostluk ilişkilerinin güçlendirilmesi ve ortak fayda temelinde özellikle de sağlık alanında desteklenmesi çerçevesinde iş birliği ve ortaklığı kuvvetlendirme arzusuyla,

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti (bundan böyle "Taraflar" olarak anılacaktır) aralarında mevcut dostluk ilişkilerinin güçlendirilmesi ve ortak fayda temelinde özellikle de sağlık alanında desteklenmesi arzusuyla aşağıdaki hususlarda mutabık kalmıştır.

**Madde 1
Muhtranın Amacı**

İşbu Mutabakat Muhtrası Libya Devleti'nde sağlık bakımı hizmetlerini iyileştirmek için eşgüdüm, uygulama mekanizmaları, kanuni ve hukuki yönlerin yanı sıra mali ve aynı yükümlülükler ile tarafların sorumlulukları açıklanmak suretiyle sağlık, eğitim alanında ve COVID-19 pandemisiyle mücadele alanında iş birliğinin genel çerçevesini çizer.

**Madde 2
Uygulayıcı Makamlar**

İşbu Mutabakat Muhtrasının uygulayıcı makamları tarafların Sağlık Bakanlıklarıdır.

**Madde 3
Haklar ve Yükümlülükler**

İşbu Mutabakat Muhtrasının uygulanması kapsamında tarafların hak ve yükümlülükleri aşağıda kayıtlıdır.

- Türk tarafı hastanelerin yönetimi, tıbbi kadroların kısa süreli eğitimi, özellikle de iş birliği çerçevesinde belirlenen sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi, COVID-19 pandemisiyle mücadele alanlarında insani yardım faaliyetleri kapsamında faaliyetlerde bulunacaktır. İş birliği, bir çalışma programı ile Türk tarafının kapasitesini ve teknik imkânlarını belirtecek biçimde netleştirilir.
- Türk ekipleri hastanede çalışmaya başladığından itibaren Libya'lı personelin eğitimine başlar. Libya tarafı beklenen faydanın sağlanmasını teminen mümkün olan kapasite sınırları dâhilinde eğitimi hedeflenenlerin listelerini Türk tarafına sunar.
- Türk tarafı, müştereken belirlenen hastanenin yönetimini ve işletmesini üstlenir. İşletmeye hazır hale getirilmesi tarafların mutabakatıyla sağlanır.

- Taraflar Libya'nın hastane ve kliniklerine ilişkin olanlar da dâhil olmak üzere ilgili Libya yasa ve mevzuatına uymakla yükümlüdür.
- Türk tarafı Libya tarafıyla mutabık kalarak hastanenin idari ve işletme amaçlarını gerçekleştirmek üzere uygun göreceği görevlendirmeyi yapma hakkını haizdir.
- Türk tarafı hastanenin işletilmesi için gerekli tıbbi cihazlar, sarf malzemeleri ve ilaçların, bedeli Libya tarafından karşılanmak üzere temin edilmesine destek sağlayacaktır.
- Libyalı unsurların eğitilmesi, belirli ve mütehasıs standartlar çerçevesinde kapasitesinin iyileştirilmesi amacıyla Türkiye'deki eğitim ve araştırma hastanesi, hastaneleri arasında iletişim kurulabilir. İletişim her iki tarafın mutabık kalacağı hastanelerle gerçekleştirilecektir.
- Taraflar çalışma icraatlarını kolaylaştırır ve genel olarak işbu Mutabakat Muhtırasının hedeflendiği şekilde uygulanmasını kolaylaştırır
- Libya tarafı Türk tarafınca iletilen personel listesinde yer alan Türk ekiplerinin maaşlarını, işe ve ibatelerini, ulusal ve uluslararası ulaşımını ile güvenliklerini sağlamayı taahhüt eder.
- Türk tarafı kullanmakta olduğu tıbbi cihazların bakım-onarımını için teknik destek verecektir.
- Libya tarafı temizliğe ilişkin hizmetleri, laboratuvar ve görüntüleme hizmetlerini, otomasyon, yapı, onarım, işletme, binanın donatılmasını, işe ve güvenliği temin eder.
- Türk tarafı resmi olarak hastanede çalışmakla görevlendireceği ekiplerin bilgi dosyalarını tıbbi-ilmî diplomalar, eğitim deneyimi belgeleri, özgeçmiş gibi onaylanmış olup ek icraat gerektirmeyen belgeleri kapsayacak şekilde hazırlayacaktır. Libya tarafı, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafından resmi olarak Hastanede görevlendirilecek personelin sahip olduğu ve Türkiye'de geçerliliği olan diploma, öğrenim belgesi, sertifika vb. belgelerin Libya'da da geçerli olmasını, ayrıca bir denklik işlemine gerek duyulmamasını garanti edecektir.
- Libya tarafı stajyerlerinin mali harcamalarını karşılar.

MADDE 4

Mali Hükümler

Taraflarca belirlenen işbirliği kapsamındaki hastanelerde görevlendirilen ve Uygulayıcı Makam tarafından iletilen personel listesinde bulunan Türk ve Libyalı personelin maaş, işe, uluslararası ve iç ulaşım ve konaklama giderleri ve bu hastanelerin tüm işletme giderleri ile ihtiyaçları Libya Devleti Millî Birlik Hükümeti tarafından karşılanır.

Madde 5 **Mevzuata İlişkin Hükümler**

Bununla kast edilen yürürlükte olan ve taraflar için genel olarak dayanak teşkil eden, her iki tarafın ulusal egemenliğinin temel ilkesi olan düzenleyici yasalardır.

- Libya'da çalışan Türk ekipler ve aileleri mesleki sorumluluklar hariç Libya kanun ve yasa hükümlerine tabidir. Buna ilişkin herhangi bir ihtilaf halinde Libya tarafı Türk tarafına görevlileri veya aile bireyleri tarafından gerçekleştirilen hukuki ihlalleri bildiren bir ihtarname sunar.
- Türk görevli ve aile bireyleri Libya vatandaşlarına sağlanan hukuki güvencelerden faydalanır.

Madde 6 **Giriş ve İkamet**

İyi performansı temin etmek üzere, işbu Mutabakat Muhtırasının konusu Libya'da çalışan Türk ekiplerine Libya'ya giriş ve Libya'dan çıkışları sırasında gerekli kolaylıklar tanınır.

Madde 7 **Değişiklikler**

İşbu Mutabakat Zaptı tarafların karşılıklı yazılı rızaları ile ve diplomatik yollarla her zaman değiştirilebilir. Yapılan değişiklikler Mutabakat Zaptının dokuzuncu maddesinde belirtilen usule uygun şekilde yürürlüğe girecektir.

Madde 8 **Anlaşmazlıkların Halli**

İşbu Mutabakat Muhtırası'nın yorumlanmasından veya uygulanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık Tarafların arasında yapılacak istişareler ve müzakereler yoluyla ve diplomatik yollarla dostane biçimde çözülecektir.

Madde 9 **Kapanış Hükümleri**

İşbu Mutabakat Muhtırası, Tarafların anılan belgenin yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girecektir. Hazırlık ve eşgüdüm faaliyetleri, işbu Mutabakat Zaptı'nın imzalanmasıyla başlayacaktır. İşbu Mutabakat Muhtırası 3 yıl süreyle yürürlükte kalacaktır. Taraflardan biri diğerine işbu Mutabakat Muhtırasının yürürlük süresi dolmadan 3 ay evvel işbu Mutabakat Muhtırasını sona erdirmek istediğine dair arzusunu diplomatik kanallar aracılığıyla yazılı olarak bildirmedeği müddetçe benzer sürelerle kendiliğinden yenilenir.

İşbu Mutabakat Muhtırasının sona ermesi, sona ermeden evvel başlatılmış olan programları belirlenen süre içerisinde tamamlanmaya kadar etkilemez.

İşbu Mutabakat Zaptı 17 Ağustos 2021 tarihinde Ankara'da Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde ikişer nüsha olarak ve bütün metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmış olup yorum farklılığı olması durumunda İngilizce metin esas kabul edilecektir.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

Libya Devleti Milli Birlik
Hükümeti Adına

Dr. Fahrettin Koca
Sağlık Bakanı

Dr. Ali Muhammad Zanati
Sağlık Bakanı

مذكرة تفاهم بشأن التعاون
بين حكومة الجمهورية التركية وحكومة الوحدة الوطنية لدولة ليبيا
في مجال الصحة والعلوم الطبية

حرصاً من حكومة الجمهورية التركية وحكومة الوحدة الوطنية لدولة ليبيا على تعميق التعاون والشراكة في إطار تعزيز العلاقات الودية التي تليها العلاقات الثنائية القائمة بين البلدين ودعمها على أساس المنفعة المتبادلة وخاصة في مجال الصحة، اتفقت حكومة الجمهورية التركية وحكومة الوحدة الوطنية لدولة ليبيا (المشار إليهما فيما بعد باسم "الطرفان") على الأمور التالية لزيادة تعزيز العلاقات الودية القائمة ودعمها خاصة في مجال الصحة وعلى أساس المنفعة المتبادلة.

المادة 1

الغرض

تحدد مذكرة التفاهم هذه الإطار العام للتعاون في مجال الصحة والتدريب ومكافحة الأمراض المعدية بما في ذلك جائحة كوفيد - 19، من خلال توضيح آليات التنسيق والتنفيذ والجوانب القانونية، وكذلك الالتزامات المالية والعينية، ومسؤوليات الأطراف لتحسين خدمات الرعاية الصحية في دولة ليبيا.

المادة 2

الجهات المنفذة

السلطات المنفذة لمذكرة التفاهم هذه هي وزارتي الصحة لكلا الطرفين.

المادة 3

الحقوق والالتزامات

فيما يلي حقوق والالتزامات للطرفين فيما يتعلق بتنفيذ مذكرة التفاهم هذه:

- يضطلع الطرف التركي بأنشطة في نطاق المساعدات الإنسانية في مجالات إدارة المستشفيات، والتدريب قصير المدى للكوادر الطبية، وخاصة تطوير خدمات الرعاية الصحية المحددة في إطار التعاون، ومكافحة جائحة كوفيد - 19. يجب توضيح هذا التعاون من خلال برنامج عمل يحدد القدرات والإمكانيات الفنية للطرف التركي.

- يبدأ تدريب الكوادر الليبية عندما تبدأ الفرق التركية العمل في المستشفى. يقدم الطرف الليبي قائمة الموظفين المزمع تدريبهم في حدود الطاقة الاستيعابية الممكنة لتحقيق النتائج المرجوة.

- يتولى الطرف التركي إدارة وتشغيل المستشفى المعني بشكل مشترك. يتفق الطرفان على جعل المستشفى جاهزاً للتشغيل.

- يلتزم الطرفان بالامتثال للقوانين واللوائح الليبية المعمول بها، بما فيها تلك المتعلقة بالمستشفيات والمصحات الليبية.

- يحتفظ الطرف التركي بحق توظيف من يراه مناسباً لتحقيق الأهداف الإدارية والتشغيلية للمستشفى وفقاً للاتفاق مع الطرف الليبي.

- يدعم الطرف التركي توفير الأجهزة الطبية والمستهلكات والأدوية اللازمة لتشغيل المستشفى والتي ستتكفل ليبيا بتكاليفها.

- يمكن التواصل بين مستشفيات التدريب والبحث في تركيا من أجل تدريب الكوادر الليبية وتحسين قدراتهم في إطار معايير محددة ومتخصصة. سيتم التواصل مع المستشفيات التي يتفق عليها الطرفان.

- يقوم الطرفان بتسهيل جهود تنفيذ مذكرة التفاهم هذه.

- يلتزم الطرف الليبي بضمان رواتب وإقامة وإعاشة ووسائل النقل المحلية والدولية وأمن الفرق التركية المدرجة في قائمة الموظفين المقدمة من الطرف التركي.

- يقدم الطرف التركي الدعم الفني لصيانة وإصلاح الأجهزة الطبية التي يستخدمها.

- يقدم الطرف الليبي خدمات النظافة وخدمات المختبرات والتصوير والأتمتة والبناء والإصلاح والتشغيل وتجهيز المبنى والإعاشة والأمن.

- يقوم الطرف التركي بإعداد ملفات المعلومات الخاصة بالفرق التي سيخصصها رسمياً للعمل في المستشفى لتشمل المستندات المعتمدة ، مثل الشهادات الطبية العلمية ، ووثائق الخبرة التدريبية، والسير الذاتية، بحيث لا تتطلب أي إجراءات إضافية . يضمن الطرف الليبي أن وثائق الموظفين الذين سيتم تكليفهم رسمياً من قبل وزارة الصحة في الجمهورية التركية للمستشفى مثل شهادة التخرج وشهادة التدريب وما إلى ذلك، سارية أيضاً في دولة ليبيا وأنه لا يوجد إجراء إضافي مطلوب للمعادلة.

- يتحمل الطرف الليبي النفقات المالية لمتدبيه.

المادة 4

الأحكام المالية

تتحمل حكومة الوحدة الوطنية لدولة ليبيا الرواتب والإعاشة والنقل الدولي والمحلي ونفقات الإقامة للموظفين الأتراك والليبيين المعيّنين في المستشفيات في نطاق التعاون الذي يحدده الطرفان والمدرجين في قائمة الموظفين المقدمة من الجهة المنفذة، وكذلك جميع نفقات تشغيل واحتياجات هذه المستشفيات.

المادة 5

أحكام تنظيمية

يُقصَد بهذه المادة القوانين التنظيمية النافذة، والتي هي الأساس للطرفين بشكل عام، وهي المبادئ الأساسية للسيادة الوطنية لكلا الطرفين.

- تخضع الفرق التركية العاملة في ليبيا وأسرهم لأحكام القانون الليبي باستثناء المسؤوليات المهنية. في حالة وجود أي نزاع حول هذه المسألة، يقوم الطرف الليبي بتوجيه تحذير للطرف التركي لإبلاغه بالمخالفات القانونية التي ارتكبتها موظفونهم أو أفراد أسرهم.

- يحق للموظفين الأتراك وأفراد أسرهم الاستفادة من الضمانات القانونية المقدمة لمواطني ليبيا.

المادة 6

الدخول والإقامة

من أجل ضمان الأداء الجيد، تُمنح الفرق التركية العاملة في ليبيا، موضوع مذكرة التفاهم هذه، التسهيلات اللازمة أثناء الدخول إلى ليبيا والخروج منها.

المادة 7

التعديلات

يتم تعديل مذكرة التفاهم هذه في أي وقت بموافقة كتابية متبادلة من الطرفين عبر القنوات الدبلوماسية. تدخل التعديلات حيز التنفيذ تماشياً مع الإجراء المحدد في المادة 9 من مذكرة التفاهم.

ش

المادة 8

تسوية النزاعات

يتم تسوية أي نزاع ينشأ عن تنفيذ أو تفسير مذكرة التفاهم هذه ودياً من خلال المشاورات والمفاوضات بين الطرفين عبر القنوات الدبلوماسية.

المادة 9

أحكام ختامية

تدخل مذكرة التفاهم هذه حيز التنفيذ في تاريخ استلام آخر إخطار كتابي يقوم بموجبه الطرفان بإخطار بعضهما البعض، من خلال القنوات الدبلوماسية، باستكمال إجراءاتهما القانونية الداخلية

المطلوبة لدخول الوثيقة المعنية حيز التنفيذ. تبدأ أعمال التحضير والتنسيق فور التوقيع على مذكرة التفاهم هذه. تبقى سارية المفعول لمدة ثلاث سنوات. يتم تجديدها تلقائياً لفترات مماثلة ما لم يخطر أحد الطرفين الآخر كتابياً عبر القنوات الدبلوماسية برغبته في إنهاء مذكرة التفاهم هذه قبل ثلاثة أشهر من انتهاءها.

لن يؤثر إنهاء مذكرة التفاهم هذه على البرامج التي بدأت قبل الإنهاء حتى تكتمل خلال فترتها المحددة.

وقعت مذكرة التفاهم هذه في مدينة أنقرة في 17 أغسطس 2021 باللغتين العربية والتركية والإنجليزية من نسختين لكل منهما، وجميعها متساو في الحجة القانونية. في حالة الاختلاف، يتم الرجوع إلى النسخة الإنجليزية.

عن

حكومة الوحدة الوطنية لدولة ليبيا

ا. د. علي محمد الزناتي

وزير الصحة

عن

حكومة الجمهورية التركية

د. فخر الدين قوجة

وزير الصحة

**MEMORANDUM OF UNDERSTANDING ON COOPERATION BETWEEN
GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY AND THE GOVERNMENT OF
NATIONAL UNITY OF THE STATE OF LIBYA ON HEALTH AND MEDICAL
SCIENCES**

The Government of the Republic of Turkey and the Government of National Unity of the State of Libya with the desire to deepen cooperation and partnership within the framework of strengthening friendly relations imposed by the existing bilateral ties between the two countries and supporting them on the basis of mutual benefit, especially in the field of health,

The Government of the Republic of Turkey and the Government of the National Unity of the State of Libya (hereinafter referred to as "the Parties") have agreed upon the following to further strengthen the existing amicable ties and support them especially in the field of health and based on mutual benefit.

**Article 1
Purpose**

This Memorandum of Understanding sets out the general framework of cooperation in the field of health, training and fighting against communicable diseases including the COVID-19 pandemic, by explaining the coordination, implementation mechanisms, legal aspects, as well as financial and in-kind obligations and responsibilities of the parties to improve healthcare services in the State of Libya.

**Article 2
Implementing Authorities**

The implementing authorities of this Memorandum of Understanding are the Health Ministries of both Parties.

**Article 3
Rights and Obligations**

The rights and obligations of the Parties with regards to the implementation of this Memorandum of Understanding are as follows:

- The Turkish Party shall carry out activities within the scope of humanitarian aid in the fields of management of hospitals, short-term training of medical staff, especially the development of healthcare services determined within the framework of cooperation, and fighting the COVID-19 pandemic. This cooperation shall be clarified with a work program that sets out the capacity and technical capabilities of the Turkish Party.
- The training of the Libyan staff shall start when Turkish teams start working at the hospital. The Libyan Party shall submit the list of staff planned to be trained within the limits of capacity to achieve desired results.
- The Turkish Party jointly undertakes the management and operation of the designated hospital. Both Parties shall agree upon rendering the hospital ready for operation.

- The Parties are obliged to comply with the applicable Libyan laws and regulations, including those relating to Libyan hospitals and clinics.
- The Turkish Party shall hold the right to make the appointment that it deems appropriate to achieve the administrative and operational objectives of the hospital in accordance with the agreement with the Libyan Party.
- The Turkish Party shall support the provision of the medical devices, consumables and medicine necessary for the operation of the hospital, the cost of which will be covered by Libya.
- Communication can be established between training and research hospitals in Turkey in order to train Libyan staff and improve their capacity within the framework of certain and specialized standards. Communication shall be established with hospitals that both Parties agree upon.
- The Parties shall facilitate the efforts and the implementation of this Memorandum of Understanding.
- The Libyan Party shall undertake to ensure the salaries, accommodation, food, and domestic and international transport and security of the Turkish teams included in the list of personnel submitted by the Turkish Party.
- The Turkish Party shall offer technical support for the maintenance and repair of the medical devices it is using.
- The Libyan Party shall provide cleaning services, laboratory and imaging services, automation, construction, repair, operation, equipping of the building, food, and security.
- The Turkish Party shall prepare the information files of the teams that it will officially assign to work at the hospital to include documents that are approved, such as medical-scientific diplomas, documents of training experience, resumes and that do not require any additional action. The Libyan Party shall guarantee that the documents of the personnel to be officially assigned by the Ministry of Health of the Republic of Turkey to the Hospital such as diploma, training certificate, etc. are also valid in the State of Libya and that no additional equivalency procedure is required.
- The Libyan Party shall cover the financial expenses of its interns.

ARTICLE 4

Financial Provisions

Salaries, subsistence, international and domestic transportation and accommodation expenses of the Turkish and Libyan personnel assigned to the hospitals within the scope of cooperation determined by the Parties and included in the personnel list submitted by the Implementing Authority, and all operating expenses and needs of these hospitals shall be covered by the Government of National Unity of the State of Libya.

Article 5

Regulatory Provisions

What is meant by this article is the regulatory laws in force, which are the basis for the Parties in general, and which are the fundamental principles of the national sovereignty of both Parties.

- Turkish teams working in Libya and their families shall be subject to the provisions of the law of Libya, except for professional responsibilities. In the event of any dispute on this matter, the Libyan Party shall provide the Turkish Party with a warning informing them of legal violations committed by their officials or family members.
- Turkish personnel and their family members shall be entitled to benefit from the legal guarantees provided to the citizens of Libya.

Article 6

Entry and Residence

In order to ensure good performance, Turkish teams working in Libya, the subject of this Memorandum of Understanding, shall be granted the necessary facilities during entry into and exit from Libya.

Article 7

Amendments

This Memorandum of Understanding shall be amended at any time with the mutual written consent of the Parties through diplomatic channels. The amendments shall enter into force in line with the procedure defined in Article 9 of the Memorandum of Understanding.

Article 8

Resolution of Disputes

Any dispute arising from the implementation or interpretation of this Memorandum of Understanding shall be settled amicably through consultations and negotiations between the Parties through diplomatic channels.

Article 9

Closing Provisions

This Memorandum of Understanding shall enter into force on the date of the receipt of the last written notification by which the Parties notify each other, through diplomatic channels, of the completion of their internal legal procedures required for the entry into force of the concerned document. Preparation and coordination activities will start upon the signature of this Memorandum of Understanding. It shall remain in force for three years. It shall be renewed automatically for similar periods unless a party informs the other in writing through diplomatic channels of its desire to terminate this Memorandum of Understanding three months before the termination of this Memorandum of Understanding.

The termination of this Memorandum of Understanding shall not affect the programs initiated prior to termination until they are completed within the specified period.

This Memorandum of Understanding is signed in Ankara on August 17, 2021 in Turkish, Arabic, and English languages in two copies each, and each text being equally valid. In case of divergence, the English version shall prevail.

On Behalf of the
Government of the Republic of Turkey

On Behalf of the
Government of National Unity of the
State of Libya

Dr. Fahrettin Koca
Minister of Health

Dr. Ali Muhammad Zanati
Minister of Health